

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

IV. Quomodo formæ præexistant in potentia materiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

speciem materiæ, hoc enim eiusdem speciei est in quolibet composito, sed totum, quod competit, idem enim constituit hoc totum, quia materiā informat, & actuat, quia hoc totum constituit.

PUNCTUM IV.

Quomodo formæ præexistant in potentia materiæ.

Certum est rationalem animum non educi, sed creari, & independentem à materia conservari: de reliquis formis materialibus procedit difficultas, quomodo educantur ex potentia materiæ, & quam dependentiam habeant ab illa.

Ex antiquis Philosophis multi percipere non valebant, quomodo formæ possent præexistere in potentia materiæ, & educi ex illa, si in eadem non præcessissent, quia ex nihilo, nihil fit: ergo si nihil formæ præcessit, fit ex nihilo, quod fieri nequit ab agenti naturali. Propter rationem aliqui quos videre potes apud Suarez in Metaphysic. disput. 15. sect. 2. negarunt dari formas substantiales. Contra hos idem argumentum fit de formis accidentalibus, quod illi de substantialibus consuebant. Ideo illos refert Suarez asserentes nullam dari mutationem in rebus substantialibus, sed omnes formas esse sub materia à creatione illius, & tunc existere hominem, quando in materia apparet forma hominis, & tunc equum quando in eadem materia apparet equi formam, & sic de aliis. Non explicarunt auctores huius delirii, quid sit apparere modo in materia, in qua sunt omnes formæ, formam hominis, & non apparere aliam formam, neque aliquis explicabit, quomodo incipiat apparere forma, quæ antea erat occulta: quis eam vocat, ut nunc appareat, vel quis formam equi excitat, ut reliquis dormientibus, ipsa vigilet, & equum constituat? Ultra esse equum nihil aliud est quam esse materiā, formam, & unionem equi, sed totum hoc est ante apparentiam, quia per hanc nihil equi incipit esse, sed tantum apparere secundum hos Philosophos: ergo quacumque materia existente, in qua sunt omnes formæ, existunt omnia composita, etiam si non appareant, quia apparentia non est ratio formalis, neque pars essentialis compositi. Rursus de eadem apparentia idem argumentum conficio, quod Philosophi de formis. Apparentia, quæ incipit, quando incipit existere compositum, cuius forma apparet, non præcesserat saltem sub illo modo: ergo incipit esse: ergo tunc primò producit: ergo ex nihilo, quia nihil illius præcesserat.

Alij ex eisdem Philosophis apud eundem Suarez ibidem asserere formas præcessisse in materia non secundum se totas, sed secundum aliquod sui, & hac ratione formas non fieri ex nihilo sed ex parte ipsarum in materia præcedenti. Contra hos sic fit argumentum. Pars illa formæ, quæ denuo fit distinguitur realiter ab illa, quæ in materia præexistebat: ergo fit ex nihilo, etiam si pars alia præcesserit. Alij apud eundem Suarez num. 9. minus aberrarunt asserentes omnes formas materiales creari, contra quos agam, dum communem, veramque sententiam statuam.

Horum omnium Philosophorum unum est fundamentum, videlicet non posse generari formas, quæ in materia non præcesserunt, quia ex nihilo nihil fit. Et ita omnibus eadem ratione satisfacio. Creatio est productio rei ex nihilo, hoc est, ex nullo præsupposito subiecto: nō ex nihilo rei creatæ, quod latius explicabo Contr. 13. Punct. 1. ac proinde etiam si formæ substantiales fiant ex nihilo sui seu ex nihilo suarum entitatum præsupposito, nō creantur si fiant ex præsupposito subiecto, ex cuius potentia educantur tanquam ex causa materiali, in qua non formaliter, sed eminenter tanquam effectus in causa, & virtute continebantur.

Agendum est modò cum aliquibus recentioribus, qui rem satis probasse putant, dum evidenti demonstratione non convincuntur, quasi difficile esset ingenioso viro in responsu Philosophicâ, in qua si neget principia ab omnibus Philosophis admittâ, non hæresis argui poterit, quodcumque delirium ita defendere, ut nunquam ad angustias conclusionis demonstratiæ ex principis concessis trahi possit. Horum aliqui cum non auderent asserere

formas materiales creari, defendunt nullâ ratione oppositum posse probari.

Longè difficilior est opinatus Arriaga, qui docet formas materiales dependere à materia, & non creari, & licet hanc negatiuam partem non expresse tradat dum agit de dependentia formarum materialium à materia, eam aperte defendit, dum disputat. 3. sectione 4. postquam probauerat formas materiales dependere à materia, docet num. 33. formas calorū potuisse à Deo creari, verum cum illæ omnes dependentes sint à materia fundamentum non esse, ut dicamus intercessisse hoc miraculum in productione formæ cœlestis. His admittis ab Arriaga cum communi sententia, aliam questionem mouet disputat. 8. sectione 1. num. 3. an videlicet causa materialis sit vera causa, & exerceat aliquam causalitatem cum forma: cui questioni affirmatiuè respondet, asserit tamen ita concludere propter communem sententiam, licet videatur, absque ullo fundamento nos finxisse hoc genus causæ materialis, quia ex eo quod forma dependeat à materia non inferitur materiā esse causam illius, quia anima rationalis in primo instanti creationis dependet à materia, & tamen rationalis anima materia causa non est. Clarius suam sententiam explicat Arriaga ibidem dum pro illa refert Patrem Lessium lib. 3. de summo bono, à num. 49. satis fusè questionem hanc disputantem, ubi in negantem partem inclinat, illamque defendit ratione ab Arriaga adductâ: sine hac dependentia, & vero influxu formarum à subiecto potest assignari distinctio inter generationem, & creationem, ex eo præcisè quod illa res creari dicatur, quæ neque ut à conditione, neque alio modo dependeat à subiecto, & illa generari dicatur, quæ à subiecto saltem ut à conditione, vel à posteriori dependet, etiam si ab eo non causetur: ergo nulla est necessitas confingendi veram causalitatem inter formam genitam, & subiectum. Eisdem ferè verbis Lessium refert Arriaga pro sua sententia quam postea infirmare intendit. Ex quo inferitur Arriagam certò existimasse formas materiales non creari, dubitare tamen an dependeant à subiecto per veram dependentiam, & causalitatem.

Contra sententiam Lessij & Arriagæ sic argumentor: **V**t res creetur secundum hos auctores, necessum est, ut non dependeat in fieri, aut in conservari ab alia, etiam à posteriori, & tanquam conditione: sed anima rationalis, ut fatetur Arriaga, dependet in fieri à materia tanquam à conditione, sine qua non produceretur: ergo generatur, & non creatur. Deinde ipse Arriaga fatetur modum unionis posse creari, & tamen non potest adhuc de potentia Dei absoluta non dependere ab utroque extremo: ergo ad creationem non requiritur omnimoda independentia ab alio, nec sufficit quacumque independentia, sed requiritur independentia tanquam à subiecto, seu causa materiali. Aliud exemplum quod adducit Arriaga de actione creatura dependenti à termino, à quo non causatur, probat posse esse dependentiam immediatam sine causalitate interiectâ, quod libenter in actione concedo, non tamen probat hanc dependentiam sufficere ad generationem, quia in sententia asserente, Angelum non esse causam materiale actionis, per quam producit: dicendum est ipsam actionem per se ipsam creari, & nullo modo generari. Rursus communis sententia docet materiā primam dependere à posteriori à forma, & non posse esse naturaliter sine illa, nihilominus materiā primam in omnium sententia creatur; ergo ad creationem nihil refert dependentia à posteriori. Video hac ratione non virgeri Arriagam quia ipse defendit dependentiam materiæ à forma propter communem sententiam, & eodem modo asserit materiā esse veram causam, & requiri verum influxum causæ materialis ad generationem, licet ipse propendeat in sententiam negantem hunc influxum, sicuti in sententiam negantem dependentiam materiæ à forma. Cæterum rationes suprâ factas existimo manifestè convincere non sufficere ad generationem quamcumque dependentiam, sed requiri dependentiam per veram causalitatem materialis causæ, & non requiri terminum creatum esse independentem ab omni alio, ut cum Lessio docet Arriaga, quapropter si nulla esset ratio, quæ probaret materiā primam esse veram causam, nulla nobis suppeteret ad probandum formas materiales non creari, imò consequentiam hanc legitimam

timam esse censet: Hæc entitas non dependet à causa materiali per verum influxum: ergo creatur.

Audiui recentiores qui Lessij sententiam defendebant, afferentes ad generationem non requiri verum influxum subiecti in terminum productum, neque veram, & propriam causalitatem, non tamen sufficere quamcumque dependentiam, sed dependentiam ab aliquo tanquam à subiecto, & causâ materiali licet improprie causâ, & hæc ratione posse creari modum vnionis, quia licet non possit non dependere à materia, quam vnit, potest non dependere ab illa tanquam à subiecto: eademque ratione creati animi rationalem, etsi in primo instanti creationis dependeat à materia, sine qua non produceretur, quia non dependet ab illa tanquam à subiecto, & à causâ materiali: Contra: dependentia, quam tu assignas generationis modi vnionis tanquam à subiecto tantum dicit, non posse esse illam actionem, quam tu vocas generationem sine subiecto, sed idem habebit quæcumque alia actio, quam creationem eiusdem vnionis appelles: ergo creatio & generatio vnionis ex nullo capite poterunt differre, si enim dicas generationem modi vnionis dependere à materia tanquam à vera causâ, & creationem modi vnionis tantum dependere à materia, quatenus illius terminus est modus talis materiæ: Virgeo: terminum genitum dependere ab hac entitate tanquam à subiecto, & causâ materiali, in tua sententia nullam dicit causalitatem inter subiectum, & terminum productum, sed tantum hunc non posse sine illo, sed hoc est commune omni dependentiæ: ergo non potest explicari seclusâ verâ dependentiâ, quid sit dependere ab aliquo tanquam à subiecto, seu à causâ materiali modo requirito ad generationem, neque potest mente concipi quid sit dependere ab aliquo tanquam à subiecto materiali, & quid dependere ab eadem entitate, non tanquam à causâ materiali, si dependentiam effectus à causâ materiali non constituimus in vero influxu, & propriissima causalitate.

Venio ad sententiam recentiorum afferentium probari non posse formas materiales educi ex materia, & non creari. Certum est apud omnes formas materiales dependere à materia, quod prædicti recentiores admittunt, & probo ex differentia inter animam rationalem, & reliquas formas viuientium, hæ enim sunt corruptibiles, illa verò incorruptibilis, & æternasi verò formæ materiales à materia non dependerent, etiamsi à subiecto expellerentur: permanerent separata: sicut permansit rationalis anima, sed eo ipso quod expellantur corumpuntur: ergo dependebant à subiecto. Minorem probo. Si formæ materiales absque subiecto conseruarentur, producerent suas passiones, & plures effectus, quos sensibus possemus percipere, videlicet calorem, & lucem: sed hæc accidentia non producantur nisi quando forma est in subiecto, ergo non conseruantur extra illud. Neque potest dici formam ignis separatam à subiecto non posse producere calorem, & lucem, quia si secundum suum esse non dependeret à subiecto, neque secundum suas operationes dependeret, sicut anima rationalis, quæ intelligit, & discit, & producit suas passiones, seu conseruat suas passiones in statu separationis. Ex hac dependentia, quam habent formæ materiales à subiecto, infero ego esse dependentiam tanquam à vera causâ materiali per veram generationem. Negant consequentiam recentiores afferentes hanc dependentiam non esse tanquam à vera causâ, sed tanquam à conditione: Contra quos sic insurgo: Forma materialis dependet à materia non à posteriori, non tanquam modus à re, non tanquam à conditione: ergo tanquam à vera causâ: non dependere à posteriori tanquam ab effectu patet, quia materia non est effectus formæ; non dependere tanquam modus à re certum est, quia forma saltem de potentia Dei absoluta potest separari à materia: non dependere tanquam à conditione sic probo. Materia prima non est conditio disponens ad existentiam formæ, vt patet, non est conditio disponens ad passum, quia approximatō est præsentia distincta à materiâ; deinde, quia in his, in quibus requiritur approximatō, aliunde supponitur dependentia, neque modus alicuius conditionis apparet, quem possit exhibere materia in productione formæ materialis: ergo non dependet forma materialis à subiecto, tanquam à conditione: ergo non restat alia dependentia, quam habeat talis forma à subiecto, nisi dependentia effectus à causâ per veram causalitatem.

Dices formas materiales dependere à materia eo modo quo de facto materia dependet in conseruari à forma, si-

ne qua naturaliter existere non potest. Præclufi hoc effugium Controverf. 2. Punct. 7. vbi probavi materiam primam non dependere à forma adhuc à posteriori. Respondeo tamen in gratiam communis sententiæ materiam primam dependere à forma à posteriori tanquam ab effectu, & tanquam potentia ab actu, & perfectibile à perficienti, quam dependentiam non potest habere forma à materia, quia materia non est effectus formæ, neque est de ratione actus informantis dependere à potentia, neque huiusmodi perfectionis dependere à perfectibili, vt patet in animo rationali, quia est actus materiæ, illiusque perfectio, & tamen à materia non dependet.

Affero cum communis sententia rectè concludi ex dependentia formarum materialium tanquam à materia dependere ab hac tanquam à causâ materiali, quia non inuenitur aliud genus causæ, neque alius modus dependendi, quo possit dependere. Quod si cum Recentioribus putas posse inueniri aliam dependentiam à subiecto, non tanquam à vera causâ, quam censet Arriaga sufficere ad generationem, & hi recentiores non sufficere, sed rectè cum creatione componi, assigna, quæ sit huius dependentiæ natura, atque conditio, quod si nullus talem hunc vsque modum agnouit, præter hos paucos, qui illum defendendum suscepere, neque libido illum defendendi, non solum illius naturam nondum est assequuta, verum etiam neque illi nomen inuenit, cur dicendum est formas materiales dependere à subiecto, & non aliquo modo ex his, quos huc vsque Philosophia nouit, & recurrendum ad hunc modum incongnitum, absque vlla ratione, & fundamento? Adde hunc dicendi modum non adeo consonum esse ad defendendam animi rationalis immortalitatem, quia si semel conceditur formas materiales creari, & esse corruptibiles, saltem destruius fundamentum desumptum ex creatione animæ ad illius immortalitatem inferendam, & nonnulla aperitur via, vt quis ex immortalitate animæ rationalis intendat probare reliquas brutorum animas esse immortales, quia creantur sicuti rationalis animæ, vel vt ex natura corruptibili reliquarum formarum materialium non obstat creatione ipsarum inferat aliquis, animam rationalem esse corruptibilem, quæ illationes etiamsi bonæ non sint nonnullas habent speciem, quapropter vt illas fugiamus consultius nobis est afferere tanquam certum omnes formas materiales generari, & dependere à materia tanquam à vera causâ, & vnâ animam rationalem creari, & esse omnino independentem à subiecto quod informat.

Obiicies fieri non posse materiam primam adeo imperfectam in se eminenter continere, tanquam in vera causâ formas omnes materiales, longè perfectiores illâ: ergo non possunt ab illa tanquam à vera causâ dependere. Antecedens probatur: principium effectiui adæquatū debet esse saltem æquè perfectum cum effectu: ergo principium passionum, si verè, & proprie principium esset, deberet eandem perfectionis proportionem seruare cum effectu. Hoc argumentum æquè fauet sententiæ in quam propendet Arriaga & sententiæ recentiorum, quam retuli, vtrique enim negat subiecto veram causalitatem respectu formarum, licet sententia, cui patrocinatur Arriaga asserat deficiente verâ causalitate ex parte materiæ in formas, has verè generari ratione dependentiæ improprie, & recentiorum sententia sine propria dependentia generationem non agnoscat, & consequenter dicat, formas materiales dependentes à materia non per veram causalitatem propriæ causæ, non generari, sed creari. Respondeo negando primum antecedens. Ad confirmationem dico principium effectiui debere habere æqualem perfectionem cum effectu, passionum verò non debere hanc perfectionem æqualitatem retinere. Ratio disparitatis inter vtrumque sumenda est ex diverso modo, quem habent hæc principia influendi in effectus, actuum enim longè excellentiori modo influit quam passionum. hoc enim tantum influit recipiendo effectum, ab illo autem totus exit effectus.

CONTROVERSIA IV.

De vnione inter materiam, & formam.

Ad perfectam cognitionem extremorum cognitionis inter ipsa media, quæ totum constituunt, maximopere spectat, quæ se tenet ex parte vtriusque